

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

RAPORT PËRFUNDIMTAR PËR AUDITIMIN E ZBATIMIT REKOMANDIMEVE TË LËNA NË AUDITIMET E MËPARSHME TË EVADUARA NË 6-MUJORIN E PARË TË VITIT 2020” TË USHTRUAR NË INSTITUTIN E GJEOSHKENCAVE, ENERGJISË, UJIT DHE MJEDISIT

RAPORT PËRFUNDIMTAR AUDITIMI

“PËR ZBATIMIN E REKOMANDIMEVE TË LËNA NË AUDITIMET E MËPARSHME TË EVADUARA NË 6-MUJORIN E PARË TË VITIT 2020” TË USHTRUAR NË INSTITUTIN E GJEOSHKENCAVE, ENERGJISË, UJIT DHE MJEDISIT

PËRMBAJTJA:

Nr.	PËRMBAJTJA	FAQJA
I.	Përmbledhje	3
	I/1. Hyrje	4
	I/2. Objektivat e auditimit	4
	I/3. Qëllimi i auditimit	4
	I/4. Metodologjia auditimit	4
	I/5. Konkulzione	4
II.	Opinion i përgjithshëm mbi zbatimin e rekomandimeve	4
III.	Zbatimi i rekomandimeve të lëna në auditimin e mëparshëm	4
	III/1. Përshkrimi i auditimit sipas drejtimeve të auditimit	5
IV.	Konkluzione dhe Rekomandime	11

I. PËRMBLEDHJE

Kontrolli i Lartë i Shtetit (këtu e në vazhdim KLSH), ushtroi auditim në Institutin e GjeoShkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit mbi: “Për zbatimin e rekomandimeve të lëna në auditimet e mëparshme të evaduara në 6-mujorin e parë të vitit 2020”, duke i kushtuar vëmendjen e posaçme çështjeve, që lidhen me:

- Vlerësimin e rekomandimeve të KLSH-së të lëna nga auditimi i kryer në vitin 2020;
- Hartimi i programeve (plan veprimeve) nga subjekti i audituar, me personat përgjegjës dhe afatet konkrete për zbatimin e rekomandimeve;
- Nxjerrjen nga titullari i njësisë publike të akteve administrative të nevojshme, si: vendimeve (urdhrave) për zbatimin e masave organizative, vendimet ekzekutive për shpërblimin e dëmit, vendimet e nëpunësit autorizues, komisione disiplinore për dhënien e masave disiplinore.

Në përfundim të procesit të auditimit, rezulton se:

Në përfundim të procesit të punës audituse në terren dhe pas shqyrtimit të kundërshtive të paraqitura nga subjektet në fazën e Projekt Raport Auditimit, gjetjet e konstatuara të cilat janë reflektuar në Raportin Përfundimtar të Auditimit, situata e zbatimit të rekomandimeve në 3 subjektet e audituara, paraqitet si vijon:

Nga ana e KLSH me shkresat përcjellëse në auditimin e mëparshëm për përmirësimin e gjendjes janë rekomanduar 16 masa organizative. Nga masat organizative janë pranuar plotësisht 16 masa, ku nga të pranuarat janë zbatuar 7 masa, janë zbatuar pjesërisht 2 masa, janë në proces zbatimi 4 masa organizative si dhe 3 masa organizative nuk janë zbatuar

I/1 HYRJE

Auditimi u krye në zbatim të nenin 15 shkronja (j) dhe pika 2, e nenit 30, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollin të Lartë të Shtetit”, Udhëzimit të Kryetarit të KLSH-së nr. 1, datë 04.11.2016 “Mbi procedurat për ndjekjen dhe dokumentimin e punës në auditimin e verifikimit të zbatimit të rekomandimeve të Kontrollit të Lartë të Shtetit”, Programit të Auditimit nr. 243, datë 11.02.2021 me objekt: “Për zbatimin e rekomandimeve të lëna në auditimet e mëparshme të evaduara në 6-mujorin e parë të vitit 2020”.

Auditimi është kryer nga:

1. Erald Kojku (përgjegjës grupi)
2. Erieta Këlliçi, anëtar
3. Rodjan Alimerkaj, anëtar

- Çështjet e Audituarat:

1. Hartimi i programit (Planit të veprimit), si dhe respektimi i afatit ligjor prej 20 ditësh nga data e marrjes së kërkesës, për informimin e KLSH për zbatimin e rekomandimeve të lëna nga auditimi i mëparshëm (shkronja “j” e nenit 15 të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollin të Lartë të Shtetit”).

Respektimi i afatit ligjor prej 6 muajsh nga data e marrjes së njoftimit të Raportit Përfundimtar të auditimit, për raportimin në KLSH, të ecurisë së zbatimit të rekomandimeve të lëna nga auditimi i mëparshëm (pika 2 e nenit 30 të Ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014).

2. Realizimi i rekomandimeve për ndryshime apo përmirësime në legjislacionin në fuqi, sipas cilësimeve në planin e veprimeve të hartuar nga subjekti i audituar, duke pasqyruar punën e bërë,

të analizuar për rekomandimet e realizuara plotësisht, pjesërisht, në proces realizimi dhe sa nga rekomandimet nuk janë pranuar.

3. Realizimi i rekomandimeve për *masa me karakter organizativ*, sipas cilësimeve në planin e veprimeve të hartuar nga subjekti i audituar, duke pasqyruar punën e bërë të analizuar për rekomandimet e realizuara plotësisht, pjesërisht, në proces realizimi dhe sa nga rekomandimet nuk janë pranuar.

4. Të tjera që rezultojnë gjatë auditimit.

I/2 Objekti i auditimit IT:

Bazuar në rekomandimet e Kontrollit të Lartë të Shtetit, ky auditim ka si objektiv, verifikimin në subjekt (terren) zbatimin konkret të rekomandimeve të KLSH, pasqyrimin e rasteve të shmangies nga këto rekomandime dhe vlerëson aspektet e vendimmarrjes së Titullarëve të Institucioneve Publike, në drejtim të rritjes së performancës, me synim përmirësimin e metodës së punës, marrjen e masave të nevojshme strukturore, etj.

I/3 Qëllimi i auditimit IT:

Auditimi i zbatimit të rekomandimeve, kryhet në funksion të hartimit të Raportit Vjetor të aktivitetit të Kontrollit të Lartë të Shtetit, që paraqitet në Kuvendin e Shqipërisë brenda tremujorit të parë të vitit pasardhës, bazuar në pikën 3 e nenit 31, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”.

I/4 Metodologjia e auditimit:

Nëpërmjet dërgimit të rekomandimeve në subjektet e audituara, KLSH realizon funksionin këshillues, duke respektuar pavarësinë institucionale, në përputhje me kërkesat e ISSAI 1, Deklarata e Limës “Udhëzime mbi rregullat e auditimit”, ISSAI 10, Parimi 7, Deklarata e Meksikos, “Ekzistencën e Mekanizmave efektive ndjekës në rekomandimet e SAI-ve”, si dhe Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të INTOSAI-t (ISSAI), për të rritur përgjegjshmërinë e nëpunësve publikë, në pranimin e përgjegjësive dhe ndërmarrjen e masave korrigjuese dhe përmirësuar punën për të ardhmen i devijimeve nga standardet e pranuar dhe identifikimi i rasteve të shkeljes së parimeve të, ligjshmërisë dhe rregullshmërisë financiare, përputhshmëria me kriteret e përcaktuara nga ligjet që rregullojnë funksionimin e njësive të pushtetit vendor, të menaxhimit financiar me qëllim përmirësimin e funksionimit të njësisë në të ardhmen.

I/5 Konkluzione

Nga përfundimi i punës në terren dhe pas shqyrtimit të kundërshtive të subjekteve në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të lëna nga KLSH-ja, rezulton se:

Nga masat organizative janë pranuar plotësisht 16 rekomandime si masa organizative, të cilat janë pranuar plotësisht, janë zbatuar plotësisht 7, nuk janë zbatuar 3, janë në proces zbatimi 4 rekomandime dhe janë zbatuar pjesërisht 2 rekomandime.

II- Opinion i përgjithshëm mbi zbatimin e rekomandimeve

Pavarësisht nga puna e bërë, ku niveli i realizimit të rekomandimeve është mbi 56%, për disa nga masat për të cilat janë në proces zbatimi ose nuk janë zbatuar, duhet akoma më shumë punë për realizimin në nivelin 100% të rekomandimeve.

III. Zbatimi i rekomandimeve të lëna në auditimin e mëparshëm të evaduar për periudhën 01.01.2020 – 30.06.2020.

Auditimi ka filluar më datë 12.02.2021

Auditimi ka përfunduar më datë 22.02.2021

III.1 Përshkrimi i auditimit sipas drejtimeve të auditimit

Nga ana e KLSH me shkresat përcjellëse në auditimin e mëparshëm për përmirësimin e gjendjes janë rekomanduar 16 masa organizative. Nga masat organizative janë pranuar plotësisht 16 masa, ku nga të pranuarat janë zbatuar 7 masa, janë zbatuar pjesërisht 2 masa, janë në proces zbatimi 4 masa organizative si dhe 3 masa organizative nuk janë zbatuar.

III.1.1 Hartimi i programit (Plan veprimit) dhe respektimi i afatit prej 20 ditë për kthimin e përgjigjes për zbatimin e rekomandimeve, siç është përcaktuar në nenin 15 shkronja (j) të ligjit nr.154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollin të Lartë të Shtetit”.

IGJEUM nuk ka kthyer përgjigje mbi hartimin e planit të veprimit për vënien në zbatim të rekomandimeve në respektim të afatit 20 ditë kalendarike, në kundërshtim me pikën 15 shkronja (j) të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”. Për mos raportimin në KLSH brenda afatit ligjor prej 20 ditësh, **mban përgjegjësi Drejtori i Institucionit, z. YM.**

III.1.2 Respektimi i afatit ligjor prej 6 muajsh nga data e marrjes së njoftimit të raportit të auditimit, për raportimin në KLSH, të ecurisë së zbatimit të rekomandimeve të lëna nga auditimi i mëparshëm (pika 2 e nenit 30 të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”.

IGJEUM nuk ka kthyer përgjigje mbi ecurinë e zbatimit të rekomandimeve të lëna në respektim të afatit ligjor prej 6 muajsh, në kundërshtim me pikën 2 të nenit 30 të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”. Për mos raportimin në KLSH brenda afatit ligjor prej 6 muajsh, **mban përgjegjësi Drejtori i Institucionit, z. YM.**

III.1.3 Realizimi i rekomandimeve, sipas cilësimeve në planin e veprimeve të hartuar nga subjekti i audituar, duke pasqyruar punën e bërë të analizuar për rekomandimet e realizuara plotësisht, pjesërisht, në proces realizimi dhe sa nga rekomandimet nuk janë pranuar.

Nga te pranuarat	Nr.	%
Zbatuar	7	44
Zbatuar pjesërisht	2	13
Ne proces	4	25
Nuk janë zbatuar	3	19

Nga ana e KLSH me shkresat përcjellëse në auditimin e mëparshëm për përmirësimin e gjendjes janë lënë 16 rekomandime si masa organizative, të cilat janë pranuar plotësisht, janë zbatuar plotësisht 7 rekomandime ose 44%, nuk janë zbatuar 3 rekomandime ose 19%, janë në proces zbatimi 4 rekomandime ose 25% dhe janë zbatuar pjesërisht 2 rekomandime ose 13%.

A. MASA ORGANIZATIVE

Nga KLSH i janë rekomanduar IGJEUM-it 16 masa organizative. Nga masat organizative janë pranuar plotësisht 16 masa. Nga masat e pranuarat janë zbatuar 7 masa, janë zbatuar pjesërisht 2 masa, janë në proces zbatimi 4 masa organizative dhe nuk janë zbatuar 3 masa.

Më hollësisht, auditimi i zbatimit të rekomandimeve:

1. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk ka një Plan Strategjik për Teknologjinë e Informacionit, ku të adresohen qartë objektivat e institucionit, kapaciteti aktual i TI për të ofruar shërbime dhe kërkesat e burimeve, duke marrë në konsideratë ekzistencën e infrastrukturës së IT, investimeve, modelin e ofrimit, si dhe paraqitjen e strategjisë që integron këto elementë në një qasje të përbashkët për të mbështetur objektivat e institucionit.

1.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT, duke marrë në konsideratë kohën, burimet e nevojshme si dhe rëndësinë e të dhënave që institucioni zotëron dhe përpunon, të marrin masa për hartimin e një Plani Strategjik, ku të adresohen qartë objektivat e institucionit në drejtim të Teknologjisë së Informacionit.

1.2 Nga auditimi rezulton që: strategjia e Teknologjisë së Informacionit është e përfshirë në Strategjinë e IGJEUM, e miratuar në Dhjetor 2020.

Rekomandimi është zbatuar plotësisht

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit nuk ka në përbërje strukturë të teknologjisë së informacionit, madje asnjë pozicion specialisti IT, duke krijuar risk të lartë mbi identifikimin, trajtimin dhe zgjidhjen e problematikave të ndryshme të Teknologjisë së Informacionit në institucion. Si institucion nën varësinë e Universitetit Politeknik të Tiranës, IGJEUM duhet të ketë suportin e specialistëve IT të Universitetit Politeknik të Tiranës. UPT ka në strukturën e tij 7 Fakultete dhe IGJEUM, dhe për mbulimin e problematikave në fushën e IT, ka vetëm 2 specialistë të fushës të atashuar në zyrat e UPT. Në të tilla kushte, problemet që hasen në IGJEUM në fushën e Teknologjisë së Informacionit gjejnë zgjidhje pothuajse gjithnjë nëpërmjet vetë stafit të cilët kanë njohuri në këtë fushë.

2.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT të marrin masa për krijimin e një strukture të Teknologjisë së Informacionit në IGJEUM, në nivel sektori apo drejtorie, me qëllim përmbushjen e nevojave institucionale mbi identifikimin, trajtimin dhe zgjidhjen e problematikave të ndryshme të Teknologjisë së Informacionit.

2.2 Nga auditimi rezulton që: janë marrë masat për krijimin e një strukture të Teknologjisë së Informacionit ku me anë të shkresës nr.326/2 datë 02.10.2020 i janë drejtuar Rektoratit të Universitetit Politeknik të Tiranës.

Rekomandimi është në proces zbatimi

3. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM ka vetëm 1 (një) punonjës me profil shkencë kompjuterike, i cili në strukturë është staf akademik pranë Departamentit të Sizmologjisë. Duke qenë i vetmi punonjës me një profil të tillë, i janë dhënë *verbalisht* kompetenca si: administrim të sistemit sizmologjik, administrim të të dhënave të dy serverave, administrim të faqes ëeb, kontroll të log-eve të ëeb; etj. Grupi i auditimit vlerëson se fakti që një punonjës ka profil të tillë, nuk përbën arsye legjitime që ai të ketë këto kompetenca. Kjo zgjidhje e gjetur në kushte të mungesës të një strukture IT, është e papërshtatshme, madje në mungesë të një autorizimi me shkrim nga ana e titullarit, përbën risk të lartë për sa i përket sigurisë së informacionit dhe mbrojtjes së të dhënave të institucionit.

3.1 Rekomandimi: Strukturat drejtuese të IGJEUM në vijimësi të dokumentojnë çdo autorizim mbi përdorimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit, si dhe të caktojnë detyrat administruese të të dhënave në përputhje me detyrat funksionale të punonjësve.

3.2 Nga auditimi rezulton që: janë ndërmarrë hapa për realizimin e strukturës por nuk ka njw dokument të miratuar.

Rekomandimi është në proces zbatimi

4. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM ka një organikë të miratuar prej 71 punonjësish, ndërkohë janë të punësuar vetëm 48 punonjës (67.6% e organikës së miratuar). Mungesat e burimeve njerëzore rrit riskun e cënimit të monitorimit të plotë të aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrologjik në Institutin e Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit, pasi ky monitorim kryhet 24 orë pa ndërprerje.

4.1 Rekomandimi: IGJEUM dhe UPT të marrin masat e nevojshme për plotësimin e vendeve vakante sipas strukturës së miratuar të IGJEUM, me qëllim përmbushjen e detyrimeve institucionale, në drejtim të monitorimit të aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrik pa ndërprerje.

4.2 Nga auditimi rezulton që: janë ndërmarrë hapa për plotësimin e vendeve vakante sipas strukturës së IGJEUM, përkatësisht me shkresën nr. 326/2, datë 02.10.2020.

Rekomandimit është zbatuar plotësisht

5. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk ka procedura të miratuara për sigurinë e informacionit, apo plane për sigurinë e sistemeve IT, ku të vendosen kërkesat për mbrojtjen e aseteve të informacionit. Gjithashtu IGJEUM nuk ka hartuar një rregullore për përdorimin e Teknologjisë së Informacionit, duke ndikuar në akses të pakufizuar ndaj sistemeve që zotëron.

5.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT, të marrin masat e nevojshme për hartimin e rregullave dhe procedurave mbi përdorimin e teknologjisë së informacionit në IGJEUM, duke dhënë siguri të arsyeshme mbi sigurinë e të dhënave të institucionit.

5.2 Nga auditimi rezulton që: Rregullorja dhe procedurat mbi përdorimin e Teknologjisë së Informacionit janë të përfshira në Rregulloren e Përgjithshme të IGJEUM miratuar në Dhjetor 2020

Rekomandimit është zbatuar plotësisht

6. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se Instituti i Gjeoshkencës, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit nuk ka një regjistër risku për Teknologjinë e Informacionit ku të jenë evidentuar ato situata të mundshme apo ngjarje të cilat mund të kenë efekt negativ në mbarëvajtjen e punës së këtij institucioni, duke mos pasur kështu një plan masash për zgjidhjen e problematikave të ndryshme që mund të ndodhin.

6.1 Rekomandimi: IGJEUM të marrë masat për hartimin e një regjistri risku për teknologjinë e informacionit ku të jenë evidentuar ato ngjarje të mundshme të cilat mund të kenë efekt negativ në mbarëvajtjen e punës institucionale, me qëllim krijimin e një plani pune në rastet e shfaqjes së problematikave të ndryshme në fushën e teknologjisë së informacionit.

6.2 Nga auditimi rezulton që: nuk është hartuar një regjistër risku për teknologjinë e informacionit deri tani.

Rekomandimi nuk është zbatuar

7. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk disponon një Plan Vazhdimësie (BCP) dhe Plan Rikuperimi (DRC) për garantimin e vazhdimësisë së ofrimit të shërbimit, duke krijuar risk për humbjen e të dhënave, veprim në kundërshtim me pikën 1 të VKM Nr. 710, datë 21.8.2013 “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit”, i ndryshuar.

7.1 Rekomandim: IGJEUM duke marrë në konsideratë kohën dhe burimet e nevojshme të marrë masa për ndërtimin dhe hartimin e Planit të Vazhdimësisë dhe Planit të Rikuperimit, duke përfshirë planet për backup dhe rimëkëmbjen nga katastrofat për sistemet, pajisjet kompjuterike dhe të dhënat, hartimin e planit të sigurisë së informacionit dhe implementimin e tij, duke përfshirë ndarjen e detyrave/përgjegjësi të sigurisë në TIK.

7.2 Nga auditimi rezulton që: janë ndërmarrë hapa për hartimin e planit të sigurisë së informacionit por ende nuk ka një dokument të hartuar e miratuar.

Rekomandimi është në proces zbatimi

8. Gjetje nga auditimi: IGJEUM nuk ka analizuar, identifikuar dhe planifikuar nevojat për trajnim të punonjësve për Sigurinë e Informacionit, në përmbushje të nevojave të përgjithshme dhe specifike që ndihmojnë në mbarëvajtjen dhe funksionimin e veprimeve dhe procedurave të këtij instituti.

8.1 Rekomandim: Strukturat Drejtuese në IGJEUM të hartojnë plane për zhvillimin e trajnimeve në lidhje me sigurinë e informacionit në përmbushje të nevojave të përgjithshme dhe specifike që ndihmojnë në mbarëvajtjen dhe funksionimin e veprimeve dhe procedurave të këtij instituti.

8.2 Nga auditimi rezulton që: janë kryer një sërë trajnimesh në lidhje me Teknologjinë e Informacionit por nuk ekziston një plan për zhvillimin e trajnimeve.

Rekomandimi është zbatuar pjesërisht

9. Gjetje nga auditimi: IGJEUM nuk ka politika të aprovuara për menaxhimin e ndryshimeve, e cilat të përmbajnë kontrollet e përshtatshme përgjatë ciklit të ndryshimit, si dhe nuk disponon procedurë për inicimin, rishikimin dhe aprovimin e ndryshimeve, klasifikimin e tyre sipas rëndësisë, ndarjen e detyrave dhe përgjegjësive për kryerjen e ndryshimeve.

9.1 Rekomandim: Strukturat Drejtuese në IGJEUM në të ardhmen të marrin masat e nevojshme për hartimin e procedurave mbi menaxhimin e ndryshimeve në fushën e Teknologjisë së Informacionit dhe dokumentimin e gjithë procesit të ndryshimeve.

9.2 Nga auditimi rezulton që: IGJEUM nuk ka marrë masa për hartimin e procedurave mbi menaxhimin e teknologjisë së informacioni.

Rekomandimi nuk është zbatuar

10. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi investimet e kryera në fushën e Teknologjisë së Informacionit, u konstatua se ato janë në përpjesëtim të zhdrejtë me rëndësinë kombëtare që ka monitorimi i aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrologjik. Pasojat e mungesës së investimeve të domosdoshme në drejtim të teknologjisë së informacionit dhe më gjerë, janë vënë re gjatë ngjarjeve të fundit në vend. Konkretisht, referuar regjistrimeve të bëna në dispozicion nga Departamenti i Sizmologjisë në IGJEUM në lidhje me tërmetin e datës 26.11.2019, i cili ka patur impakt në jetë njerëzish dhe dëme të shumta materiale, konstatohet se mungojnë të dhëna të plota nga stacioni i Durrësit, i cili është stacioni më i afërt me vatrën e tërmetit. Ky stacion ka regjistruar vetëm 15 sekondat e para të tërmetit, si pasojë e ndërprerjes së energjisë elektrike. Nisur nga fakti që gjatë një tërmeti të fortë ekziston një probabilitet i lartë për ndërprerjen e energjisë elektrike, është e domosdoshme pajisja e stacioneve sizmologjike me bateri (UPS) të cilat mundësojnë regjistrimin e të dhënave edhe nëse ndërpritet energjia elektrike.

Theksojmë se funksionimi i rregullt i tre rrjeteve sizmike në vendin tonë është i rëndësishme për parashikimin dhe monitorimin e katastrofave natyrore në kohë reale, duke marrë masa në drejtim të mbrojtjes së jetës së njerëzve dhe reduktimin e dëmeve materiale.

10.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT, duke marrë shkas edhe nga problematikat e shfaqura gjatë tërmetit të datës 26.11.2019, të marrin masat e nevojshme për analizimin e situatës dhe hartimin e një plan veprimi të ndarë në 3 faza, afat shkurtër, afat mesëm dhe afat gjatë, për kryerjen e ndërhyrjeve në sistemet IT si dhe në ambientet fizike ku këto sisteme janë, me qëllim krijimin e kushteve të përshtatshme për mbledhjen, përpunimin dhe ruajtjen e të dhënave që këto sisteme kanë, në përputhje me standardet dhe praktikat më të mira të fushës.

10.2 Nga auditimi rezulton që: ka ndërmarrë hapa dhe ka hartuar një plan veprimi për ndërhyrjet në sistemin IT, por ky dokument nuk është miratuar.

Rekomandimi është në proces zbatimi

11. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk ka Marrëveshje në Nivel Shërbimi (MNSH/SLA), për mirëmbajtjen e sistemeve, veprim në kundërshtim me pikën 2 të VKM Nr. 710, datë 21.8.2013 “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së

informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit”, i ndryshuar, pika 2, ku citohet: “Çdo institucion, i cili ka ose do të zhvillojë një sistem në fushën e teknologjisë së informacionit, që ofron shërbime për qytetarët, për biznesin dhe për ndërveprim e shkëmbim informacioni për administratën publike nëpërmjet sistemeve elektronike, duhet të parashikojë dhe të hartojë marrëveshje kontraktuale mbi nivelin e shërbimit (Service Level Agreement - SLA)”. Mirëmbajtja e sistemeve kryhet nga vetë personeli në rastet kur ka probleme, por në asnjë rast nuk kemi një monitorim të dokumentuar.

11.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT të marrin masat e nevojshme për lidhjen e një marrëveshjeje në nivel shërbimi me qëllim garantimin e vazhdimësisë pa probleme të sistemeve që zotëron.

11.2 Nga auditimi rezulton që: nga verifikimi rezulton që nuk është kryer asnjë veprim për të realizuar rekomandimin lidhur me lidhjen e Marrëveshjeve në Nivel Shërbimi për mirëmbajtjen e shërbimit.

Rekomandimi nuk është zbatuar

12. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi me zgjedhje i ambienteve të stacioneve sizmologjike në Tiranë, Vlorë, Shkodër dhe Berat, u konstatuan problematika të tilla si:

- të gjitha ambientet/godinat ku ndodhen pajisjet për matjen e lëkundjeve sizmike janë mjaft të amortizuara dhe të ekspozuara ndaj lagështisë, duke pasur nevojë urgjente për riparime dhe izolime;
- instalimet elektrike janë mjaft të amortizuara;
- stacioni i Tiranës ruhet me roje private vetëm në 8 orë nga 24 (nga ora 00:00 deri 08:00), dhe në 16 orët e tjera është e pambrojtur;
- në stacionin e Shkodrës është e dëmtuar soleta, dhe izolimi ndaj reshjeve është bërë thjesht duke e mbuluar me plastmasë.
- në stacionin e Vlorës është e dëmtuar soleta dhe bazamenti i sensorëve;

Gjendja e këtyre stacioneve është mjaft kritike, duke rritur riskun e dëmtimit të pajisjeve brenda tyre, vlera e të cilave është e konsiderueshme, e për pasojë të cënohet seriozisht aktiviteti i monitorimit sizmik në vend.

Nga auditimi me zgjedhje i ambienteve të stacioneve meteorologjike në Fier dhe Shën Koll, u konstatua se pajisjet janë mjaft të amortizuara dhe një pjesë e tyre jofunksionale, duke rritur riskun e marrjes së të dhënave jo të plota dhe të pasakta mbi monitorimin e aktivitetit meteorologjik në vend.

12.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT të marrin masa për riparimin dhe standardizimin e stacioneve sizmologjike, meteorologjike dhe hidrike në vend, me qëllim sigurimin e kushteve optimale për monitorimin e aktivitetit sizmik në vend.

12.2 Nga auditimi rezulton që: IGJEUM ka investuar për (pjesë) riparimin dhe standardizimin e stacioneve sizmike. Meteorologjike dhe hidrike, me urdhër shpenzimin nr. 841, 870 dhe 871, datë 07.07.2020.

Rekomandimi është zbatuar plotësisht

13. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk ka asnjë menaxhim dhe informacion se çfarë ndodh në rrjetin DATA në të gjitha pikat e saj, duke cënuar sigurinë e informacionit. Gjithashtu mungesa e aksesit dhe mos konfigurimi i saktë, ndikon në rritjen e mundësisë së hyrjes të paautorizuar në sistemet dhe databazat e IGJEUM.

13.1 Rekomandim: IGJEUM dhe UPT të marrin masat për planifikimin e ndërtimit të një sistemi monitorimi, i cili të monitorojë Infrastrukturat Network, OS, Sigurinë dhe trafikun në kohë reale.

13.2 Nga auditimi rezulton që: rekomandimi është zbatuar pjesërisht pasi IGJEUM monitoron rrjetin por jo të gjithë infrastrukturën e rrjetit.

Rekomandimi është zbatuar pjesërisht

14. Gjetje nga auditimi: Siguria mbi portat e aksesit në zyrën qendrore nga ku është konfiguruar edhe routeri kryesor me IP Publike nuk ka të konfiguruar mbrojtjen në portat e aksesit për jashtë. Nga një testim i bërë nga grupi i auditimit, rezulton se portat e aksesit nga jashtë 21 (telnet), 22 (ssh), 23 (ftp) janë të hapura. Në këto kushte në rastin e një sulmi, IGJEUM është i ekspozuar ndaj hyrjeve të pa autorizuara në sistemet që ajo përdor.

14.1 Rekomandim: IGJEUM të marrë masa për bllokimin e menjëhershëm të portave të aksesit për kategoritë Network dhe Sistemet e Operimit. Gjithashtu duhet të krijohet një script në routerin kryesor e cila duhet të monitorojë dhe bllokojë në kohe reale të gjitha IP-të që tentojnë hyrje të pa autorizuara.

14.2 Nga auditimi rezulton që: nga verifikimi rezulton që janë marrë masa për bllokimin e portave të aksesit për kategorinë Network, për ndalimin e hyrjeve të paautorizuara në sisteme.

Rekomandimi është zbatuar plotësisht

15. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk përdor hardware të posaçëm Server, por ka të vendosur një PC me arkitekturë përdorimi nga disa persona, situatë e cili mund të ndikojë në performancën software-it dhe bllokimin e shërbimit të software monitorues. Ndërkohë procesi i backup-it kryhet manualisht, pra nuk ka një sistem të mirëfilltë backup/replikim ditor çka përbën një risk serioz për humbjen e të dhënave.

15.1 Rekomandim: IGJEUM të marrë masa për instalimin e software në një arkitekturë server, e cila të jetë projektuar për të qëndruar ndezur dhe të punojë me intensitet të lartë. Gjithashtu të krijohet një sistem automatik i cili kryen backup-e ditore dhe inkrementale për bazën e të dhënave.

15.2 Nga auditimi rezulton që: nga verifikimi rezulton që IGJEUM ka investuar për pajisje për kryerjen e backup-in e të dhënave, përkatësisht me urdhër shpenzimit nr. 1406, datë 26.10.2020

Rekomandimi është zbatuar plotësisht

16. Gjetje nga auditimi: Nga verifikimi i konfigurimit të firewall-it u konstatua se ai është i pa aktivizuar, çka lejon hyrje të pa autorizuara. Gjithashtu useri “root” i cili është me të drejta të plota, pra “Super Administratori” është aktiv, dhe në rastin e një ndërhyrjeje të pa autorizuar, mund të fshihen ose të merren të dhëna sensitive.

16.1 Rekomandim: IGJEUM të marrë masat për aktivizimin e firewall-it të sistemit të operimit dhe bllokimin e portave të aksesit, duke krijuar një listë e cila lejon vetëm IP-të që IGJEUM bashkëpunon për shkëmbimin e të dhënave. Useri i aksesit “root” të bëhet disable dhe të krijohet një user tjetër me të drejta Administrative.

16.2 Nga auditimi rezulton që: nga verifikimi rezulton se janë marrë masa duke bërë konfigurime në pajisjet e rrjetit për ndalimin e hyrjeve të pa autorizuara.

Rekomandimi është zbatuar plotësisht

Përmbledhëse e Masave Organizative

Lloji i Rekomandimit	Rekomandime Gjithsej në numër	Pranuar	Zbatuar plotësisht	Zbatuar pjesërisht	Në proces zbatimi	Pa zbatuar
MASA ORGANIZATIVE	16	16	7	2	4	3

Sa më sipër ngarkohet me përgjegjesi Drejtori i Institutit të Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit (IGJEUM), z. YM.

IV. KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

Nga auditimi rezulton se IGJEUM ka zbatuar plotësisht 7 rekomandime, pjesërisht 2 rekomandime, në proces zbatimi 4 rekomandime dhe 3 rekomandime pa zbatuar.

Bazuar në nenet 15 dhe 16 të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, për përmirësimin e gjendjes, **Ju ri kërkohet** marrjen e masave për zbatimin e rekomandimeve të mëposhtme:

A. MASA ORGANIZATIVE

1. Gjetje nga auditimi: IGJEUM nuk ka analizuar, identifikuar dhe planifikuar nevojat për trajnim të punonjësve për Sigurinë e Informacionit, në përmbushje të nevojave të përgjithshme dhe specifike që ndihmojnë në mbarëvajtjen dhe funksionimin e veprimeve dhe procedurave të këtij instituti.

1.1 Rekomandim: Strukturat Drejtuese në IGJEUM të hartojnë plane për zhvillimin e trajnimeve në lidhje me sigurinë e informacionit në përmbushje të nevojave të përgjithshme dhe specifike që ndihmojnë në mbarëvajtjen dhe funksionimin e veprimeve dhe procedurave të këtij instituti.

Menjëherë

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk ka asnjë menaxhim dhe informacion se çfarë ndodh në rrjetin DATA në të gjitha pikat e saj, duke çenuar sigurinë e informacionit. Gjithashtu mungesa e aksesit dhe mos konfigurimi i saktë, ndikon në rritjen e mundësisë së hyrjes të paautorizuar në sistemet dhe databazat e IGJEUM.

2.1 Rekomandim: IGJEUM dhe UPT të marrin masat për planifikimin e ndërtimit të një sistemi monitorimi, i cili të monitorojë Infrastrukturat Network, OS, Sigurinë dhe trafikun në kohë reale.

Menjëherë dhe në vijimësi

3. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se Instituti i Gjeoshkencës, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit nuk ka një regjistër risku për Teknologjinë e Informacionit ku të jenë evidentuar ato situata të mundshme apo ngjarje të cilat mund të kenë efekt negativ në mbarëvajtjen e punës së këtij institucioni, duke mos pasur kështu një plan masash për zgjidhjen e problematikave të ndryshme që mund të ndodhin.

3.1 Rekomandimi: IGJEUM të marrë masat për hartimin e një regjistri risku për teknologjinë e informacionit ku të jenë evidentuar ato ngjarje të mundshme të cilat mund të kenë efekt negativ në mbarëvajtjen e punës institucionale, me qëllim krijimin e një plani pune në rastet e shfaqjes së problematikave të ndryshme në fushën e teknologjisë së informacionit.

Menjëherë dhe në vijimësi

4. Gjetje nga auditimi: IGJEUM nuk ka politika të aprovuara për menaxhimin e ndryshimeve, e cilat të përmbajnë kontrollet e përshtatshme përgjatë ciklit të ndryshimit, si dhe nuk disponon procedurë për inicimin, rishikimin dhe aprovimin e ndryshimeve, klasifikimin e tyre sipas rëndësisë, ndarjen e detyrave dhe përgjegjësiave për kryerjen e ndryshimeve.

4.1 Rekomandim: Strukturat Drejtuese në IGJEUM në të ardhmen të marrin masat e nevojshme për hartimin e procedurave mbi menaxhimin e ndryshimeve në fushën e Teknologjisë së Informacionit dhe dokumentimin e gjithë procesit të ndryshimeve.

Menjëherë

5. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk ka Marrëveshje në Nivel Shërbimi (MNSH/SLA), për mirëmbajtjen e sistemeve, veprim në kundërshtim me pikën 2 të VKM Nr. 710, datë 21.8.2013 “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit”, i ndryshuar, pika 2, ku citohet: “Çdo institucion, i cili ka ose do të zhvillojë një sistem në fushën e teknologjisë së informacionit, që ofron shërbime për qytetarët, për biznesin dhe për ndërveprim e shkëmbim

informacioni për administratën publike nëpërmjet sistemeve elektronike, duhet të parashikojë dhe të hartojë marrëveshje kontraktuale mbi nivelin e shërbimit (Service Level Agreement - SLA)". Mirëmbajtja e sistemeve kryhet nga vetë personeli në rastet kur ka probleme, por në asnjë rast nuk kemi një monitorim të dokumentuar.

5.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT të marrin masat e nevojshme për lidhjen e një marrëveshjeje në nivel shërbimi me qëllim garantimin e vazhdimësisë pa probleme të sistemeve që zotëron.

Menjëherë dhe në vijimësi

6. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit nuk ka në përbërje strukturë të teknologjisë së informacionit, madje asnjë pozicion specialisti IT, duke krijuar risk të lartë mbi identifikimin, trajtimin dhe zgjidhjen e problematikave të ndryshme të Teknologjisë së Informacionit në institucion. Si institucion nën varësinë e Universitetit Politeknik të Tiranës, IGJEUM duhet të ketë suportin e specialistëve IT të Universitetit Politeknik të Tiranës. UPT ka në strukturën e tij 7 Fakultete dhe IGJEUM, dhe për mbulimin e problematikave në fushën e IT, ka vetëm 2 specialistë të fushës të atashuar në zyrat e UPT. Në të tilla kushte, problemet që hasen në IGJEUM në fushën e Teknologjisë së Informacionit gjejnë zgjidhje pothuajse gjithnjë nëpërmjet vetë stafit të cilët kanë njohuri në këtë fushë.

6.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT të marrin masa për krijimin e një strukture të Teknologjisë së Informacionit në IGJEUM, në nivel sektori apo drejtorie, me qëllim përmbushjen e nevojave institucionale mbi identifikimin, trajtimin dhe zgjidhjen e problematikave të ndryshme të Teknologjisë së Informacionit.

Menjëherë

7. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM ka vetëm 1 (një) punonjës me profil shkenca kompjuterike, i cili në strukturë është staf akademik pranë Departamentit të Sizmologjisë. Duke qenë i vetmi punonjës me një profil të tillë, i janë dhënë *verbalisht* kompetenca si: administrim të sistemit sizmologjik, administrim të të dhënave të dy serverave, administrim të faqes Web, kontroll të log-eve të Web; etj. Grupi i auditimit vlerëson se fakti që një punonjës ka profil të tillë, nuk përbën arsye legjitime që ai të ketë këto kompetenca. Kjo zgjidhje e gjetur në kushte të mungesës të një strukture IT, është e papërshtatshme, madje në mungesë të një autorizimi me shkrim nga ana e titullarit, përbën risk të lartë për sa i përket sigurisë së informacionit dhe mbrojtjes së të dhënave të institucionit.

7.1 Rekomandimi: Strukturat drejtuese të IGJEUM në vijimësi të dokumentojnë çdo autorizim mbi përdorimin e sistemeve të Teknologjisë së Informacionit, si dhe të caktojnë detyrat administruese të të dhënave në përputhje me detyrat funksionale të punonjësve.

Menjëherë dhe në vijimësi

8. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se IGJEUM nuk disponon një Plan Vazhdimësie (BCP) dhe Plan Rikuperimi (DRC) për garantimin e vazhdimësisë së ofrimit të shërbimit, duke krijuar risk për humbjen e të dhënave, veprim në kundërshtim me pikën 1 të VKM Nr. 710, datë 21.8.2013 "Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit", i ndryshuar.

8.1 Rekomandim: IGJEUM duke marrë në konsideratë kohën dhe burimet e nevojshme të marrë masa për ndërtimin dhe hartimin e Planit të Vazhdimësisë dhe Planit të Rikuperimit, duke përfshirë planet për backup dhe rimëkëmbjen nga katastrofat për sistemet, pajisjet kompjuterike dhe të dhënat, hartimin e planit të sigurisë së informacionit dhe implementimin e tij, duke përfshirë ndarjen e detyrave/përgjegjësi të sigurisë në TIK.

Menjëherë dhe në vijimësi

9. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi investimet e kryera në fushën e Teknologjisë së Informacionit, u konstatua se ato janë në përpjesëtim të zhdrejtë me rëndësinë kombëtare që ka

monitorimi i aktivitetit sizmik, meteorologjik dhe hidrologjik. Pasojat e mungesës së investimeve të domosdoshme në drejtim të teknologjisë së informacionit dhe më gjerë, janë vënë re gjatë ngjarjeve të fundit në vend. Konkretisht, referuar regjistrimeve të bëna në dispozicion nga Departamenti i Sizmologjisë në IGJEUM në lidhje me tërmetin e datës 26.11.2019, i cili ka patur impakt në jetë njerëzish dhe dëme të shumta materiale, konstatohet se mungojnë të dhëna të plota nga stacioni i Durrësit, i cili është stacioni më i afërt me vatrën e tërmetit. Ky stacion ka regjistruar vetëm 15 sekondat e para të tërmetit, si pasojë e ndërprerjes së energjisë elektrike. Nisur nga fakti që gjatë një tërmeti të fortë ekziston një probabilitet i lartë për ndërprerjen e energjisë elektrike, është e domosdoshme pajisja e stacioneve sizmologjike me bateri (UPS) të cilat mundësojnë regjistrimin e të dhënave edhe nëse ndërpritet energjia elektrike.

Theksojmë se funksionimi i rregullt i tre rrjeteve sizmike në vendin tonë është i rëndësishme për parashikimin dhe monitorimin e katastrofave natyrore në kohë reale, duke marrë masa në drejtim të mbrojtjes së jetës së njerëzve dhe reduktimin e dëmeve materiale.

9.1 Rekomandimi: IGJEUM në bashkëpunim me UPT, duke marrë shkas edhe nga problematikat e shfaqura gjatë tërmetit të datës 26.11.2019, të marrin masat e nevojshme për analizimin e situatës dhe hartimin e një plan veprimi të ndarë në 3 faza, afat shkurtër, afat mesëm dhe afat gjatë, për kryerjen e ndërhyrjeve në sistemet IT si dhe në ambientet fizike ku këto sisteme janë, me qëllim krijimin e kushteve të përshtatshme për mbledhjen, përpunimin dhe ruajtjen e të dhënave që këto sisteme kanë, në përputhje me standardet dhe praktikat më të mira të fushës.

Menjëherë

Për sa më sipër paraqitet ky Raport Përfundimtar Auditimi

KONTROLI I LARTË I SHTETIT